

аналіз історичного досвіду народів світу), джерельна база забезпечення діяльності військових психологів у ЗСУ, мовний контекст у системі інформаційно-аналітичного супроводу підготовки військових психологів, розвиток кіберпсихології в умовах повномасштабної російсько-української війни [1, с. 89-92; 2, с. 189-191]. Підготовлено електронні ресурси «Бойовий стрес та бойова психічна травма (досвід історіографічного вивчення проблеми: інформаційний огляд на допомогу психологам)» та «Підготовка військових психологів у системі української освіти через призму історіографії (1991–2024 рр.)». Учасники проекту брали участь у підготовці наукового збірника «Науково-методичні засади інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації суспільства: реалії й майбутнє освіти, педагогіки і психології (до Всеукраїнського фестивалю науки)». Подано до друку в журнал категорії А статті англійською мовою, в яких проаналізовано питання військового лідерства та військової психології, а також посттравматичний стресовий розлад.

Висновки. Отже, упродовж першого етапу наукового дослідження учасники проекту здійснювали роботу з інформаційно-аналітичного супроводу освіти в галузі історіографії та джерелознавства підготовки військових психологів (4 тези наукових доповідей, 1 збірник статей, 2 статті категорії Б у співавторстві; 2 статті в журналах категорії А). Продовжується вивчення системи підготовки військових психологів, психогенних розладів, питань лідерства, військових колективів, кібербезпеки.

Список використаних джерел

1. Пилипчук Я. В. Бойовий транс як фактор війни (інформаційний аналіз історичного досвіду народів світу). *Forum-SOIS, 2024: розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя* : зб. матеріалів (наук. пр., тез доп.) 6-го міжнар. наук.-практ. WEBфоруму (Київ-Харків, 26–29 берез. 2024 р.) / [за наук. ред. М. Л. Ростокі, Т. С. Бондаренко, Г. С. Черевичного; упоряд. М. Л. Ростокі; літ. ред.: Ю. А. Кравченко, Н. М. Василенко, бібліогр. ред. О. В. Углова] ; УПА, ДНПБ України, КНУ ім. Тараса Шевченка. Вінниця, 2024. Вип. 5. С. 89–92. [389 с.]. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741666/> (дата звернення: 02.09.2024).

2. Пилипчук Я. В. Мовний контекст в системі інформаційно-аналітичного супроводу підготовки військових психологів. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. Конін ; Ужгород ; Перемишль ; Херсон, 2024. Т. XVI: Місце й значення конгнітивістики в розвитку науки та освіти. С. 189–191. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/740644/> (дата звернення: 02.09.2024).

АКТУАЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В НАУКОВОМУ ДОРОБКУ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ

*С. С. Рашидова, кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник відділу наукового
інформаційно-аналітичного супроводу освіти*

Динаміка сучасного життя, глобалізаційні та інтеграційні процеси, що торкнулися майже всіх сфер, в тому числі й освіти, інформатизація та цифровізація, а також, і перш за все, виклики, що спіткали Україну у зв'язку із

воєнним станом: постійна негативна інформація, тривоги, розчарування, втомлення та емоційна напруга в суспільстві, – «все це за великим рахунком змінює наш спосіб життя, світогляд, розуміння буття, свого теперішнього і майбутнього, шляхів існування і розвитку» [1; с.138]. Такі реалії України вимагають нового наукового осмислення освітнього процесу у закладах вищої та загальної середньої освіти, взаємодії суб'єктів педагогічного процесу, їхніх психологічних складових, а відтак актуальності набуває інформаційно-аналітичний супровід психології взаємодії суб'єктів освітнього процесу в закладах освіти сучасної України в межах прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід психологічної науки у воєнний та повоєнний періоди України» відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Як зазначають науковці, «головна мета аналітичної діяльності полягає в отриманні максимальної користі від інформації, яка є в розпорядженні, для того щоб правильно зрозуміти і оцінити ситуацію, бачити її у перспективі, а в кінцевому підсумку – успішно діяти» [2; с.28]. Отже, серед завдань інформаційно-аналітичної діяльності є ознайомлення, аналіз і презентація наукових досліджень. Серед фундаментальних актуальних робіт, що розглядають феномен взаємодії суб'єктів освітнього процесу, психологію педагогічної взаємодії, на нашу думку, заслуговують на увагу такі роботи, як-от:

– монографія «Психологія педагогічної взаємодії: інтегративний підхід» як науковий доробок лабораторії методології і теорії психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України [3].

– монографія «Психологічні виміри особистісної взаємодії суб'єктів освітнього простору в контексті гуманістичної парадигми» [4];

– навчальний посібник «Психологія міжгрупової взаємодії у вимірах війни і миру» [5] та ін.

Отже, ці та інші наукові праці, які ще доведеться дослідити, можуть стати у нагоді спеціалістам з психологічних і педагогічних наук, фахівцям з психологічної допомоги, системи вищої освіти та соціальної роботи, керівникам й учителям закладів загальної середньої освіти, представникам професійних психологічних асоціацій, громадських організацій, професіоналам-практикам для підвищення кваліфікації в системі післядипломної освіти, аспірантам, здобувачам вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Рашидова С. С. Основні тенденції освітньо-виховного процесу в закладах освіти сучасної України. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика* : збірник наукових праць / голов. редактор Г. П. Шевченко. Вип. 2 (106). Київ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. С.137–144.

2. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2014. 417с.

3. Психологія педагогічної взаємодії: інтегративний підхід : монографія / В. Л. Зливков, О. В. Завгородня, С.О. Лукомська, С.О. Копилов, О.В. Котух ; за ред. В. Л. Зливкова, С. О. Лукомської. Київ : 2019. 259 с.

4. Психологічні виміри особистісної взаємодії суб'єктів освітнього простору в контексті гуманістичної парадигми: монографія / за наук. ред. акад. НАПН України С. Д. Максименка. Київ : Слово, 2020. 220 с.

5. Психологія міжгрупової взаємодії у вимірах війни і миру : навчальний посібник / [Л. Г. Чорна, П. П. Горностаї, В. І. Вус, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка] ; за ред. Л. Г. Чорної ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. 118 с.

НАУКОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ НІМЕЧЧИНИ З ПИТАНЬ ПСИХОЛОГІЇ У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТИ

*Л. О. Пономаренко, кандидат наук із соціальних комунікацій,
науковий співробітник відділу наукового інформаційно-
аналітичного супроводу освіти*

Пріоритетне значення в науковій комунікації мають наукові періодичні видання, які створюють потужну джерельну базу для проведення наукових досліджень. Наукові періодичні видання Німеччини з психології відіграють важливу роль у розвитку освітніх програм, поширенні нових досліджень, підтримці ментального здоров'я та педагогічної психології. Розглянемо кілька основних журналів, що публікують результати досліджень у цих галузях, а також актуальні напрями розвитку психологічної науки в Німеччині.

«Zeitschrift für Psychologie» («Журнал психології») є одним із найстаріших наукових журналів з психології у Німеччині, заснований у 1890 році. Видання висвітлює широке коло тем, у тому числі з експериментальної, когнітивної та освітньої психології. Велику увагу приділено питанням розвитку методології психологічних досліджень та застосування психологічних знань на практиці.

«Kindheit und Entwicklung» («Дитинство і розвиток»). Журнал спеціалізується на дитячій психології, дослідженнях розвитку дітей і підлітків, зокрема в освітньому середовищі, та психологічній підтримці учнів. Популярними є теми, пов'язані з ментальним здоров'ям дітей, запобіганням стресу й тривожності (наприклад, у 2024 р. тема 33-го тому, вип. 1 – стрес, розвиток і психічне здоров'я; у 2022 р. тема 31-го тому, вип. 4 – ризики та можливості цифровізації [1] тощо).

«Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie» («Практика дитячої психології та дитячої психіатрії»). Видання орієнтовано на клінічну психологію та психіатрію, особливо в контексті роботи з дітьми та підлітками. Журнал висвітлює практичні аспекти роботи психологів і психіатрів у шкільному середовищі, а також питання ранньої діагностики психічних розладів і підтримки ментального здоров'я дітей.

«Psychologische Rundschau» («Психологічний огляд»). На сторінках видання висвітлено питання, пов'язані з педагогічною психологією та психотерапією. Журнал надає платформу для обговорення нових підходів до розв'язання проблем у сфері освіти та психології навчання [2].